

در صنعت نفت و گاز ایران سرمایه‌گذاری کنند یا سالیانه بیش از ۵ میلیون دلار به ایران بنزین بفروشند، مشمول مجازات می‌شوند (خبرگزاری صداوسیما، ۱۳۹۴). همان‌طوری که مشاهده می‌شود سیاست خارجی کشور نتوانسته است با فعال‌سازی دیپلماسی انرژی در قبال کشورهای مصرف‌کننده و تولیدکننده انرژی، منافع مشترک ایجاد کند و مانع از سوءاستفاده برخی از کشورهای منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای شود.

۶. تحلیل مقایسه‌ای اقتصاد سیاسی سیاست خارجی دولت‌های ایران

هرچند که نخبگان مصمم به توسعه اقتصادی و دیوان‌سالاری قدرتمند؛ مداخله هدفمند دولت برای رشد اقتصادی و توجه به بخش خصوصی؛ تعامل سازنده و ارائه تصویر مطلوب از سیاست‌های کشور؛ در پیش گرفتن سیاست صنعتی سازی، ارتقای صادرات، گسترش موافقت‌نامه‌های تجاری و تسهیل مراودات بانکی و همچنین استقلال سیاست خارجی کشور از موضوعات و سیاست‌های منحرف‌کننده قدرت‌ها و نهادهای بین‌المللی، از شاخص‌های اقتصاد سیاسی سیاست خارجی دولت توسعه‌گرا محسوب می‌شود اما دولت‌های ج.ا.ایران از چنین شاخص‌هایی برای توسعه کشور برخوردار نبودند.

در دوره سازندگی، نخبگان این دولت برنامه منسجمی برای توسعه ارائه ندادند، به‌طوری که این نخبگان از یک‌طرف به پیشبرد صنعت سازی تأکید داشتند و از طرف دیگر با سیاست‌های تعدیل ساختاری و آزادسازی اقتصادی راه تجارت خارجی و واردات را باز گذاشتند (دهقان و سمیعی اصفهانی، ۱۳۹۶: ۶۰-۶۳). در دوره اصلاحات نخبگان به توسعه سیاسی به جای توسعه اقتصادی تأکید داشتند. در دوره اصول‌گرایی نیز به سیاست اقتصاد توزیعی توجه شد. هرچند که نخبگان دولت اعتدال بر مسائل اقتصادی تأکید می‌کردند، با معطوف کردن تمرکز خودشان به مسئله هسته‌ای و غرب، از ارائه سناریوهایی برای بهبود اقتصادی غافل ماندند. نبود نخبگان توسعه‌گرا در طی چند دهه اخیر مانع از شکل‌گیری دیوانسالاری قدرتمند و کارآمد و همچنین هماهنگی نهادهای درگیر در دیپلماسی اقتصادی، به‌ویژه وزارت امور خارجه، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت اقتصاد و